

Bestrijding van planaria

Ruim twee jaar geleden had ik de pech dat mijn zeewateraquarium (250 x 70 x 70 cm), na het inbrengen van enkele stukken "levend steen" met rode planaria besmet werd. Aanvankelijk deed ik er na de ontdekking van deze bruinrode beestjes niets tegen. Trouwens, ik wist ook niet wat ik er tegen kon doen. Bovendien leek het allemaal ook niet zo erg.

Een aantal weken na de eerste ontdekking bleek mijn bak (vrijwel in één nacht) totaal besmet te zijn met deze platwormpjes. Bijna alle lagere dieren, maar ook de bodem en de decoraties waren bezaaid met planaria: lederkorallen, koloniesanemonen (Palythoa), olifantsoren (Discosoma), het koraal Clavularia en vele andere dieren waren als het ware verstrikt door de planaria. Er restte mij niets anders dan in actie te komen.

Het afzuigen via een dun luchtlangetje bracht maar even succes, want enkele uren nadien zaten de lagere dieren weer onder de planaria. Het leek wel of ik er niets aan had gedaan. Wellicht toch te laat voor een bestrijding? Uit wanhoop bracht ik een aantal vissen in de bak, een paartje dwergpitvisjes (*Synchiropus ocellatus*) en twee dwerglipvissen (*Pseudocheilinus hexataenia*). In aquariumkringen had ik gehoord dat deze soorten planaria op hun menu hebben staan. Helaas kan ik u verzekeren dat deze vissen de eerste planaria nog moeten vreten.

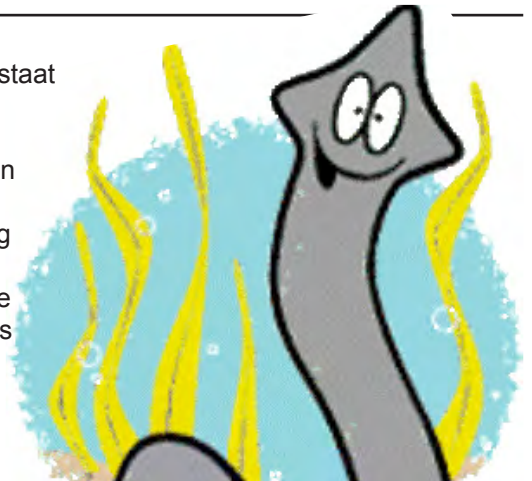
Op een voor mij goede dag las ik in de "Meerwasseratlas" een paragraaf over het bestrijden van planaria door middel van een chemisch preparaat met de naam "Concurat L". Over het in handen krijgen van het middel kan ik enkele A4-tjes volschrijven, maar na het nodige speurwerk was

ik eindelijk in staat het begeerde middeltje via Duitse kanalen in handen te krijgen. Ik ging direct aan de slag en volgde daarbij precies de werkwijze die in het genoemde boek staat beschreven.

Eerst moet je zoveel mogelijk planaria afzuigen (dit is van groot belang), omdat tijdens het afsterven van de planaria een bruinrood "sap" vrijkomt dat vaak dodelijk is voor sommige vissen. Ik maakte een dosering volgens het advies van de auteur dat er in mijn geval op neer kwam dat ik 10 gram Concurat L in zeewater oploste en aan mijn aquarium toevoegde. Ik wachtte nog twee minuten totdat ik er zeker kon zijn dat het middeltje via de stromingspompen goed met mijn aquariumwater vermengd was. Vervolgens zette ik daarna de stromingspompen, het koolfilter, het afschuimfilter en de ozonisator uit en wachtte nu vol spanning af wat er gebeuren ging.

Al slechts na enkele minuten kwam er al leven in de beestjes, of beter: ze begonnen als het ware voor hun leven te "rennen". Te laat; na ongeveer tien minuten was er geen levende planaria meer te bekennen. Helaas zijn bij deze eerste behandeling 4 *Chromis viridis* gestorven. Dit bleek echter een uniek incident te blijven. Achteraf bleek namelijk dat ik toch te onzorgvuldig met het afzuigen van planaria was geweest. Intussen is deze methode vele malen bij zeeaquariumvrienden met succes en zonder verliezen toegepast. Opmerkelijk is het feit dat de lagere dieren, zoals doopvontschelpen (*Tridacna* sp), Acroporakoraal en kokerwormen absoluut niet reageerden op deze behandeling. Achteraf bleken er toch enkele planaria de behandeling van het aquarium overleefd te hebben, want na enkele maanden was het opnieuw besmet. Nu weet ik dat planaria zich alleen delen, maar waarschijnlijk zetten ze ook eieren af die na ongeveer een week uitkomen. Deze eieren werden dus niet door het genoemde middel aangetast.

Tegenwoordig doe ik circa 7 dagen na de eerste ingreep een nabehandeling. Voor een nabehandeling is een halve dosering voldoende. Nu weet ik intussen ook dat de geadviseerde eerste dosering van 0,8 gram op 100 liter aquariumwater niet noodzakelijk is. Dosering van 0,4 gr/100 liter leverde hetzelfde resultaat op. Wel herhaal ik met klem twee belangrijke voorwaarden voor succes: zoveel mogelijk planaria verwijderen vóór de behandeling. Op deze manier wordt het toxisch werkende sap van de stervende planaria tot een minimum gereduceerd. En als tweede aandachtspunt: een nabehandeling is noodzakelijk.

4 *Chromis viridis* lieten het leven door de behandeling.